

**HRVATSKI KUGLAČKI SAVEZ
REGIJA " I S T O K "**

PROPOZICIJE

**EKIPNOG PRVENSTVA
REGIJE "ISTOK" ZA SEZONU**

2015.

2016.

- 2. HL - muškarci**
- 2. HL - žene**
- 3. HL - Zona Osijek**
- 3. HL - Zona Požega**

Osijek, rujan 2015.

PROPOZICIJE EKIPNOG PRVENSTVA REGIJE "ISTOK" ZA 2015./2016.

I. OPĆE ODREDBE

- 1.1. Propozicije ekipnog prvenstva Regije "Istok" odnose se na lige III. i II. stupnja - 2. i 3. ligu, prema Sustavu natjecanja u Hrvatskog kuglačkog saveza:
 - Druga Hrvatska liga - Istok - muškarci - 12 članova - klubova - ekipa
 - Druga Hrvatska liga - Istok - žene - 9 članova - klubova - ekipa
 - Treća Hrvatska liga - Istok - Zona "Osijek" - 12 članova - klubova - ekipa
 - Treća Hrvatska liga - Istok - Zona "Požega" - 12 članova - klubova - ekipa
- 1.2. Natjecanje u ligama odigrava se ligaškim načinom po dvostrukom bod sistemu.
- 1.3. Natjecanje će se odvijati prema važećim pravilnicima HKS:
 - Sportski pravilnik HKS za klasično kuglanje na devet čunjeva (u nastavku: Sportski pravilnik),
 - Tehnički pravilnik,
 - Pravilnik o kategorizaciji kuglana,
 - Pravilnik za održavanje kuglačkih državnih prvenstava,
 - Pravilnik o radu i organizaciji kuglačkih sudaca (u nastavku: Sudački pravilnik)
 - Pravilnik o registraciji,
 - Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti,
 - Disciplinske naknade
- 1.4. Članovi liga za sezonu 2015./2016. su:
 - 2.HL - muškarci:** DONJI ANDRIJEVCI, DONJI MIHOLJAC, FORTUNA Đakovo, MONTE-MONT Osijek, OBRTNIK Požega, PAKRAC, PAPUK Pakrac, SILOS Đakovo, SLAVONAC Bukovlje, ŠEĆERANA VIRO Virovitica, ŽELJEZNIČAR Belišće i ŽELJEZNIČAR Osijek - ukupno 12 ekipa.
 - 2.HL - žene:** ĐAKOVO, KOPRIVNICA, MLADOST Čeminac, OBRTNIK Nova Gradiška, OBRTNIK Slavonski Brod, OSIJEK '97, PITOMAČA, PODRAVKA II Koprivnica i SLOBODA-TVIN Virovitica - ukupno 9 ekipa.
 - 3.HL - Zona Osijek:** BELIŠĆE, DARDA, ĐURĐENOVAC, HT Osijek, HVIDR-a Virovitica, NAŠICE, ORAHOVICA, OSIJEK II, PITOMAČA, SLATINA, TRAMVAJ Osijek i ZRINSKI PIVOVARA Osijek - ukupno 12 ekipa
 - 3.HL - Zona Požega:** BROD Sl. Brod, CROATIA Mihaljevci, HRAST Požega, LIPIK 1974., LOKOMOTIVA Sl. Brod, NOVA GRADIŠKA, OBRTNIK BAM Nova Gradiška, POŽEGA, PPK KUTJEVO Požega, SLAVONSKI BANOVAČ Pakrac, SLOGA Prekopakra i ZANATLIJA Sl. Brod - ukupno 12 ekipa
- 1.5. Raspored utakmica, adresar i sudački naputak sastavni su dio ovih Propozicija.
- 1.6. Natjecanje će se održati na objektima i stazama koje su sudionici istakli u svojim prijavama za sudjelovanje. Voditelj lige može odobriti izmjenu prijavljenih staza samo u slučaju novoizgrađenih ili preuređenih staza te zbog više sile.

II. ORGANIZACIJA NATJECANJA

- 2.1. Organizator natjecanja je Natjecateljska komisija Regije ISTOK u sastavu: predsjednik i 4 člana (iz svake županije po 1).
Izvršitelj organizacije je voditelj lige prema svojim nadležnostima.
Suorganizatori natjecanja su sudačke komisije pri Savezima.
Voditelj liga su MIROSLAV LIOVIĆ (2. HL M; 2. HL Ž; 3. HL Zona Osijek) i IGOR KRAJNOVIĆ (3. HL Zona Požega).
- 2.2. Posebne nadležnosti Natjecateljske komisije su:
 - rješavanje žalbi i prigovora u drugom stupnju
 - utvrđivanje konačnih plasmana
 - utvrđivanje članstva u ligama II. i III. stupnja.

- 2.3. Posebne nadležnosti voditelja lige su:
- rješenje žalbi i prigovora u prvom stupnju
 - izrada rasporeda utakmica
 - rješenja traženih odgoda odnosno pomaka utakmica
 - utvrđivanje termina odgođenih odnosno pomaknutih utakmica
 - određivanja delegata ili glavnog suca za pojedine utakmice, prema svojoj prosudbi ili na traženje nekog od članova lige
 - vođenje evidencije odigranih utakmica, postignutih rezultata, bodovnog salda, suđenja i sudaca, posebnih eventualnosti obzirom na regularnost odigravanja i nastupa igrača te za objavljivanje rezultata i plasmana u javnim glasilima
 - vođenje evidencije pojedinačnih učinaka igrača.
- 2.4. Za delegiranje sudačke ekipe zadužene su sudačke komisije pri matičnim savezima. Utakmicu sude 3 suca, 1 glavni i 2 na stazi (mogu suditi i 2 suca, ukoliko domaćin osigura adekvatnu ispomoć). Na kuglanama s pisačima utakmicu sude 2 suca, 1 glavni i 1 pomoćnik (može suditi i 1 sudac, ukoliko domaćin osigura adekvatnu ispomoć). Suci obvezno moraju imati važeću licencu. Sudačku taksu određuje svaki savez posebno, a iznos ne smije biti veći od iznosa propisanog u HKS-u.
- 2.5. Na pojedine utakmice Voditelj lige može delegirati "delegata" i sudačku ekipu prema svojoj ocjeni ili na traženje klubova. Za traženog "delegata" i sudačku ekipu klub "tražioc" snosi sve troškove.
- 2.6. Klubovi domaćini imaju slijedeće obveze:
- a) osigurati ispravnost i čistoću kuglačkih staza, automata, rekvizita, pribora
 - b) prije početka utakmice, u prisustvu glavnog suca, našpricati čunjeve i čunjnsko postolje sredstvom za pospješivanje klizanja čunjeva (samo 2. HL),
 - c) osigurati dežurnu stručnu i redarsku službu,
 - d) osigurati prvu medicinsku pomoć,
 - e) zabraniti pušenje i konzumiranje alkohola u kuglačkoj sali odnosno cijelom objektu ako sala nije odvojena,
 - f) osigurati uredne svlačionice i funkcionalni sanitarni čvor,
 - g) osigurati obrasce za vođenje utakmice,
 - h) osigurati slobodan ulaz i nesmetano praćenje utakmice delegaciji gostujuće ekipe - 10 osoba, i
 - i) izvršiti javljanje rezultata utakmice voditelju lige prema naputku.

Neispunjavanje obveza iz gornjeg stava povlači disciplinsku i materijalnu odgovornost kluba i odgovorne osobe. Neispunjenje obveze iz stavka b) kažnjava se sa iznosom 200 Kn, koji je klub obvezan uplatiti prije odigravanja slijedećeg kola.

Za nepridržavanje propisanih obveza utvrđuju se mandatne kazne u visini predviđenim za utakmice 1.HL, osim ako to nije drugačije navedeno Propozicijama.

III. PRAVO SUDJELOVANJA I NASTUPA

- 3.1. Pravo sudjelovanja u ligama u sezoni 2015./2016. imaju klubovi navedeni u članku 1.4. ovih Propozicija.
- 3.2. Pravo nastupa za klub imaju svi uredno registrirani igrači, rođeni 30.06.2001. godine i stariji, koji imaju ovjerenu liječničku osposobljenost do 6 mjeseci starosti. Pravo nastupa se ostvaruje temeljem jedinstvene iskaznice HKS, s upisanim točnim datumom prava nastupa i obavljenog liječničkog pregleda.
- 3.3. Pravo nastupa za klub imaju i dvojno registrirani igrači, pod slijedećim uvjetima:
1. Na jednoj utakmici u ekipi mogu nastupiti dva (2) dvojno registrirana igrača.
 2. Pričuvni igrači mogu biti dvojno registrirani, a zamjenom dvojno registriranog igrača nastup se računa kao jedan nastup dvojno registriranog igrača.
 3. Dvojno registrirani igrači mogu izvesti najviše 240 hitaca.
 4. Dvojno registrirani igrač ne može u istom danu nastupati za dva kluba.

- 3.4. Pravo nastupa za klub imaju i strani državljani, pod uvjetima kao za dvojno registrirane igrače (1.-3.).
- 3.5. Igrači rođeni 01.07.1992. i mlađi, koji nastupaju u II. ekipi svog matičnog kluba, a licencirani su i za prvu ekipu, u slučaju nastupa za I. ekipu, tretiraju se kao dvojno registrirani igrači u II. ekipi.
- 3.6. Klubovi mogu sastavljati ekipu od prijavljenih igrača sa popisa pohranjenog kod voditelja lige. Tijekom natjecanja popis se može dopunjavati, najmanje 5 dana prije nastupa dotičnog igrača (najkasnije u utorak, za nastup u predstojećem vikendu). Postignuti rezultat igrača izvan popisa igrača će se brisati, a rezultat utakmice ponovno verificirati s novim preračunatim ishodom.
- 3.7. Ekipa na utakmici mora nastupiti sa najmanje šest (6) igrača. Ukoliko ekipa nastupi sa pet (5) odnosno četiri (4) igrača, postignuti rezultat će se priznati, a ekipa će se kazniti sa 500 odnosno 1.000 kn.
- 3.8. U iznimnim slučajevima ekipa ili pojedini član može nastupiti bez iskaznica HKS, uz predodžnje osobnih iskaznica i potvrde o obavljenom liječničkom pregledu.
- 3.9. Ako se naknadno utvrdi da je jedan ili više igrača nastupio, a da na toj ili nekoj drugoj odigranoj utakmici nije imao valjani i važeći liječnički pregled, postignuti rezultat tih igrača će se brisati, a rezultat utakmice verificirati novim, preračunatim ishodom.

IV. NAČIN NATJECANJA

- 4.1. Natjecanje u ligama odigrava se ligaškim načinom po dvostrukom bod sistemu.
- 4.2. Ekipu čini sastav od šest (6) igrača koji odigravaju 120 hitaca mješovito, 4x (15 pune + 15 čišćenje), ukupno 720 hitaca.
- 4.3. Lige Regije "Istok" odigravaju se kombinacijom susreta "igrač protiv igrača" i ukupnog broja srušenih čunjeva.

V. ODIGRAVANJE UTAKMICE

- 5.1. Prijava sastava ekipe za svaku pojedinu utakmicu broji deset (10) igrača uključujući i pričuve. U slučaju nepotpunog broja igrača u prijavi obvezno je na ta mjesta upisati NEMA. Valjanost prava nastupa, važećeg i ovjerenog liječničkog pregleda, predstavnici ekipa obvezno potvrđuju zaokruživanjem "DA" ili "NE" u prijavi sastava ekipe. Prijavljeni sastav ekipe ne može se mijenjati.
- 5.2. Predstavnik domaće ekipe obavezan je najkasnije 45 minuta prije početka utakmice glavnom sucu (GS) predati popunjenu i potpisanu prijavu. Nakon vizualnog pregleda i potpisa GS prijavu prosljeđuje na uvid gostujućoj ekipi.
- 5.3. Predstavnik gostujuće ekipe obavezan je najkasnije 30 minuta prije početka utakmice glavnom sucu (GS) predati popunjenu i potpisanu prijavu. Nakon vizualnog pregleda i potpisa GS prijavu prosljeđuje na uvid domaćoj ekipi.
- 5.4. Nakon toga glavni sudac detaljno pregledava prijave i igračke iskaznice, a potom igračke iskaznice odlaže na svoj stol gdje ostaju do kraja utakmice.
- 5.5. Igrači nastupaju slijedom kako su prijavljeni na obrascu za prijavu, a što se ne odnosi i na pričuvne igrače. Sve osobe navedene u prijavi na utakmici mogu vršiti dužnost sekundanta, u propisanoj sportskoj opremi.
- 5.6. Ekipe nastupaju u blok-startu na slijedeći način:

Na 4 staze	1. blok	domaćin 1	gost 1	domaćin 2	gost 2
	2. blok	domaćin 3	gost 3	domaćin 4	gost 4
	3. blok	domaćin 5	gost 5	domaćin 6	gost 6

Na 6 staza	1. blok	domaćin 1	gost 1	domaćin 2	gost 2	domaćin 3	gost 3
	2. blok	domaćin 4	gost 4	domaćin 5	gost 5	domaćin 6	gost 6

- 5.7. Staze se mijenjaju po "par" sustavu:
na 4 staze: 1-2-4-3; 2-1-3-4; 3-4-2-1 i 4-3-1-2;
na 6 staza: 1-2-4-3; 2-1-3-4; 3-4-6-5; 4-3-5-6; 5-6-2-1; 6-5-1-2.
- 5.8. Svaki igrač ima pravo na izvođenje probnih hitaca u pune u trajanju od 5 minuta, na stazi na kojoj započinje s nastupom.
Tijekom izvođenja probnih hitaca vrši se predstavljanje igrača.
- 5.9. Vrijeme "čiste" igre jednog seta (15 + 15 hitaca) traje 12 minuta.
- 5.10. Svakom igraču, kod prelaska na slijedeću stazu, totalizator se postavlja na nulu, a na ploči se vodi ukupni rezultat.
- 5.11. Predstavnik (trener) svake pojedine ekipe, prije početka izvođenja probnih hitaca (od predviđenih 5 minuta za pojedinog igrača u bilo kojem bloku) može umjesto igrača koji trebaju igrati uvesti jednog, a najviše dva pričuvna igrača, što se ne računa kao zamjena igrača. Ako igrač kojeg se želi mijenjati izvede prvi hitac u za njega predviđenih pet minuta za izvođenje probnih hitaca, u tom slučaju kao i u bilo kojem drugom tijekom utakmice, uvođenje novog igrača tretira se kao ZAMJENA (ima se pravo na 2 tijekom utakmice). Kod ulaska pričuvnih igrača nema popunjavanja obrasca nego predstavnik (trener) ekipe glavnom sucu samo usmeno najavljuje da želi uvesti pričuvnog igrača. Kad se zamjena najavi, više nema odustajanja od iste. Iz navedenog razloga ista se najavljuje isključivo u trenutku kada kad pričuvni igrač treba nastaviti s igrom. U trenutku kad želi obaviti zamjenu, predstavnik (trener) ekipe dolazi do glavnog suca zajedno sa pričuvnim igračem koji će nastaviti s igrom i usmeno najavljuje kojeg igrača želi mijenjati. U tom trenutku izlazi igrač kojeg se mijenja, a ulazi i s igrom nastavlja pričuvni igrač. Glavni sudac odmah nakon zamjene i to za vrijeme igre izvješćuje gledateljstvo koji igrač je izašao i predstavlja pričuvnog igrača koji je nastavio s igrom i to bez zaustavljanja vremena. Nastupom pričuvnog igrača zamijenjeni igrač gubi pravo nastupa. Glavni sudac evidentira zamjene u skladu sa Propozicijama i Sudačkim naputkom. Ako pričuvni igrač uđe prije predstavljanja, tada se istog predstavlja zajedno sa ostalim igračima. Kod zamjene igrača koja se obavi za vrijeme trajanja prekida dužem od 15 min, pričuvni igrač zajedno sa ostalim igračima ima pravo izvesti 5 hitaca u pune. Ako ekipa ima trećeg ili četvrtog stranog državljanina, isti mogu biti upisani u prijavi sastava ekipe samo kao pričuvni igrači. Pri izmjeni stranog državljanina, obvezno se mora voditi računa da navedeni igrači na toj utakmici mogu ukupno odigrati (izvesti) 240 hitaca mješovito, što znači da mogu mijenjati samo stranog državljanina. Za igrača koji je prijavljen u sastavu, a nije izveo niti hitac, to se ne smatra nastupom.
- 5.12. U slučaju ozljede, ozljeđeni ili zamjenski (pričuvni) igrač, mora nastaviti s igrom u roku od 10 minuta od momenta nastanka ozljede. Glavni sudac u trenutku prijave o ozljedi, evidentira vrijeme i tada teče vrijeme predviđeno za osposobljavanje igrača (max. 10 min). U slučaju nastavljanja igre ozlijeđenog igrača, sat se više ne zaustavlja.

VI. ODGODA, POMAK TERMINA I PREKIDI

- 6.1. Prema dogovoru klubova pojedine utakmice mogu se odigrati i ranije od predviđenog termina, uz prethodnu suglasnost voditelja lige. Početak odigravanja utakmice može se mijenjati, radi povoljnijeg dolaska ili odlaska gostujuće ekipe.
- 6.2. U slučaju potrebe, s ciljem zaštite regularnosti natjecanja, Voditelj lige može odrediti da se pojedine utakmice posljednjeg kola moraju odigrati u isto vrijeme.
- 6.3. Utakmice se mogu odgoditi na zahtjev kluba samo:
- kada jedan ili više igrača ima reprezentativne obveze ili nastup na državnom prvenstvu;
- kada klubovi sudjeluju na strukovnim igrama na državnom nivou;
- odlukom voditelja lige (zbog smrtnog slučaja, vremenske nepogode i sl.)
Odgođene utakmice iz prvog dijela prvenstva moraju se odigrati najkasnije prije prvog kola drugog dijela prvenstva. Odgođene utakmice iz drugog dijela prvenstva moraju se odigrati obvezno prije slijedećeg kola.
Utakmice iz drugog dijela prvenstva, koje međusobnim dogovorom žele odgoditi oba kluba, mogu se odigrati samo u ranijem terminu.

- 6.4. Zakašnjenje ekipa glavni sudac će tolerirati do 30 minuta i to samo u slučaju problema u prometu. Obveza je gostujuće ekipe da se telefonom javi na kuglanu i dojavi svoju poziciju.
- 6.5. U slučaju kvara na kuglačkim postrojenjima u vrijeme utakmice, o daljnjem nastavku i tijeku odlučuje glavni sudac.
- 6.6. U slučaju kvara jedne staze susjedni par će dovršiti svoj set, a nakon njih i par kod kojeg se desio kvar (na susjednim stazama). Nakon toga glavni sudac odlučuje o nastavku utakmice na dvije (ili ako kuglana ima više staza) na drugim stazama.
- 6.7. U slučaju kvara i nemogućnosti odigravanja niti na dvije staze (neispravnost 3 staze, nestanak struje), utakmica se prekida, a o njenom nastavku odluku donosi voditelj lige.
- 6.8. Utakmica će se nastaviti od posljednjeg kompletno odigranog seta prije prekida. Utakmica će se kompletna ponoviti ukoliko prvi blok igrača nije završio s prvim setom.
- 6.9. Igrač koji je u momentu prekida bio na stazi ne mora nastaviti nastup, ako do tada nisu izvršene obje izmjene. Ekipa koja je u prvom dijelu utakmice iskoristila izmjene ne može to učiniti i u nastavku utakmice. Preostali igrači mogu biti posve drugi, ali nikako oni koji su već nastupali.
- 6.10. Svi prekidi igranja jednog igrača istovremeno znači i prekid igranja suparničkog igrača. Kod brisanja zaletišta, igraču kojemu se briše ne zaustavlja se vrijeme već samo suparničkom igraču. Ukoliko je prekid uzrokovan zastojem automata na jednoj stazi i potrebna je intervencija dežurne osobe, sudac je dužan prekinuti igru svih igrača. Kod rješavanja spornih slučajeva prekida se igra svih igrača.
- 6.11. U slučaju nedolaska jedne ekipe na utakmicu, nazočna ekipa ne mora nastupiti, a rezultat će se utvrditi postupkom verificiranja odnosno rješavanja voditelja lige, a prema dostavljenoj dokumentaciji.
- 6.12. Za prekid ili nepočimanje utakmice za koje je odgovoran domaćin, isti snosi sve troškove ponovnog ili nastavka odigravanja, kao i putne troškove gostujuće ekipe. Sve troškove vezane za odigravanje utakmice u drugom terminu, uzrokovane nedolaskom gostujuće ekipe u predviđenom terminu, na zahtjev domaćina snosi gostujuća ekipa.

VII. UTVRĐIVANJE POREDKA

- 7.1. Utakmice se odigravaju sustavom "IGRAČ NA IGRAČA", što znači da, prema prijavi ekipe, u direktnom su srazu igrači s jednakim rednim brojem. Igrač s više srušenih čunjeva u 30 hitaca (set) osvaja jedan (1) SET POEN. Kod jednakih rezultata svaki igrač osvaja po pola (0,5) SET POENA. Igrač koji osvoji više od 2 set poena osvaja za svoju ekipu jedan (1) EKIPNI POEN. Kod rezultata 2:2 u set poenima EKIPNI POEN osvaja igrač koji je srušio ukupno više čunjeva. Kod jednakih setova i ukupnih rezultata svaki igrač osvaja pola (0,5) ekipnog poena.
- 7.2. Ekipa koja sruši više čunjeva, osvaja dva (2) EKIPNA POENA. Kod jednakog broja srušenih čunjeva svaka ekipa osvaja po jedan (1) EKIPNI POEN.
- 7.3. Ekipa koja osvoji više od četiri (4) ekipna poena, osvaja dva (2) BODA. Kod rezultata 4:4 u ekipnim poenima svaka ekipa osvaja po jedan (1) BOD.
- 7.4. Mogući rezultati utakmica u poenima su: 8-0; 7,5-0,5; 7-1; 6,5-1,5; 6-2; 5,5-2,5; 5-3; 4,5-3,5 i 4-4. Mogući rezultati u setovima su od 12-12 do 24-0.
- 7.5. U slučaju neopravdanog nedolaska jedne ekipe protivnik dobiva utakmicu bez borbe, odnosno bodova 2-0, poena 8-0 i setova 24-0. Ekipe koja ne dođe na utakmicu oduzimaju se dva (2) već osvojena boda.
- 7.6. Plasman ekipa u ligama određuje se temeljem većeg broja osvojenih bodova.
- 7.7. U slučaju jednakog broja bodova, konačni plasman se utvrđuje ovim redoslijedom:
 - a) temeljem veće razlike između svih ukupno osvojenih i izgubljenih poena;
 - b) temeljem boljeg omjera bodova, poena i setova u međusobnim susretima bodovno izjednačenih klubova;
 - c) temeljem većeg prosjeka srušenih čunjeva na gostujućim nastupima, isključujući među sobne susrete.

- 7.8. Ekipe koje osvoje prvo mjesto postaju prvaci lige za sezonu 2015./2016. i stječu:
- Prvaci 2. HL - m/ž: - pravo nastupa u kvalifikacijama za popunu 1. HL - m/ž, koje se odigravaju prema Propozicijama 1. HL;
 - Prvaci 3. HL Zone Osijek i Zone Požega: - pravo ulaska u 2. HL u sezoni 2016./2017.
- U slučaju odustajanja prvoplasirane ekipe, u kvalifikacijama za 1. HL mogu sudjelovati drugoplasirane ekipe.
- U slučaju odustajanja prvo i drugoplasirane ekipe u 3. HL, pravo ulaska u 2. HL ima i trećeplasirana ekipa.
- 7.9. Ukoliko zaživi novi Sustav kuglačkih natjecanja u RH (čeka se dozvola HOO-a) plasman u 1. B HL ostvarile bi 4 ekipe iz Regije Istok (ekipe koje ispadnu iz 1.HL, sudionik kvalifikacija za 1. HL koji ne ostvari plasman u 1. HL te drugo i slijedeće plasirane ekipe iz 2. HL, ukupno do broja od 4 ekipe).
- 7.9. Iz 2. HL - muškarci ispada onoliko ekipa koliko je potrebno kako bi liga u sezoni 2016./2017. brojala dvanaest (12) članova. Ligu popunjavaju prvaci 3. HL Zone Osijek i Požega (u slučaju odustajanja prvaka, popunjava drugo ili trećeplasirana ekipa) te ekipe koje ispadnu iz 1. HL.
- 7.10. Iz 3. HL ne ispada nitko dok se liga ne popuni do broja od 16 ekipa. U slučaju da broj ekipa u ligi prelazi 16, liga će u sezoni 2016./2017. brojati 10 ekipa, a preostale ekipe (najmanje 7) formirat će 4. HL, prema zonskoj pripadnosti.
- 7.11. 3. HL popunjavaju ekipe koje ispadnu iz 2. HL te najviše po 1 ekipa iz pripadajućih županijskih saveza, bez obzira da li je na nivou županije postojalo ligaško natjecanje. Županijski savezi dužni su takove ekipe prijaviti najkasnije do 1. ožujka 2016. godine.
- 7.12. Utvrđuje se izbor za naslov "kuglač lige", zasebno za svaku od ligu, prema kriterijima HKS-a:
- Prema najboljem prosjeku postignutih rezultata. U kriterij ulaze svi rezultati sa gostovanja + prosjek domaćih nastupa kao jedan rezultat. Od navedenih briše se 1 najslabiji rezultat (igračima sa 1 nastupom manje u gostima računaju se svi rezultati), tako da se ukupno računa 11 najboljih rezultata u 2. HL-m, 3.HL Zone Osijek i Požega te 8 u 2. HL-ž.
- Iz konkurencije ispadaju igrači koji nisu nastupili na više od jedne utakmice na gostovanju.

VIII. NAGRADE

- 8.1. Tri prvoplasirane ekipe nagrađuju se peharom i dvanaest (12) medalja za igrače i trenera.
- 8.2. Kuglač lige nagrađuje se medaljom.

IX. TROŠKOVI

- 9.1. Članarina za 2. HL iznosi 1.200 Kn, a za 3. HL 800 kn, i služi za pokriće troškova izrade svih pisanih materijala, poštarine, telefonskih troškova, nagrada, honorara voditelju liga i drugih materijalnih troškova.
- Članarina se uplaćuje na IBAN Kuglačkog saveza Osječko-baranjske županije **HR34 2500 0091 1020 3196 8**, na dva puta prema priloženim računima.
- 9.2. Troškove sudaca, objekta i eventualne ostale troškove u svezi domaćinstva snosi ekipa domaćina
- 9.3. Žalbena pristojba iznosi 600,00 Kn.

X. ŽALBENI POSTUPAK

- 10.1. Predstavnik ekipe može tijekom utakmice podnijeti prigovor, na koji se ne plaća pristojba, rješava ga na licu mjesta Vodstvo utakmice i utakmica se nastavlja po odluci Vodstva.
- 10.2. Žalba na nepravilnost u tijeku utakmice najavljuje se glavnom sucu tijekom ili neposredno po završetku iste. Glavni sudac obavezan je najavu žalbe evidentirati u izvješću.

Žalioc je dužan poslati svu dokaznu dokumentaciju i objašnjenje žalbe u roku od 48 sati od završetka utakmice.

- 10.3. Žalbena pristojba uplaćuje se u roku 48 sati od odigravanja utakmice, na žiro-račun KS Osječko-baranjske županije, odnosno 72 sata od najave, ako rok za uplatu žalbene pristojbe istječe u nedjelju.
Žalba na pravo nastupa pojedinog igrača može se uložiti najviše osam (8) dana po prvom nastupu igrača u ligi.

XI. STEGOVNE ODREDBE

- 11.1. Stegovna mjera **“UDALJENJE”** izriče se osobama iz prijave Sastava ekipe kad su u ulozi trenera i/ili sekundanta dobili za prvi prekršaj ŽK (žuti karton), a zatim za drugi prekršaj ŽCK (žuto-crveni karton), što znači **udaljenje sa utakmice u toj funkciji**.

Stegovna mjera **“UDALJENJE”** izrečena osobi u ulozi trenera i/ili sekundanta u obliku drugog prekršaja ŽCK (žuto-crveni karton) na temelju članka 36. i 39. Pravila kuglanja, Propozicija, Sudačkog naputka i ostalim važećim aktima HKS-a, ujedno je i zabrana obavljanja navedene uloge na odigravanoj utakmici.

Igračima kojima u ulozi trenera i/ili sekundanta bude izrečena Stegovna mjera ŽK (žuti karton) i/ili ŽCK (žuto-crveni karton) što znači «UDALJENJE», mogu nastupiti kao igrači, što znači da se izrečene mjere ne prenose.

Za igrače u tijeku samog nastupa na odigravanoj utakmici, nema Stegovne mjere **«UDALJENJE»**, nego se kod prekršaja postupa u skladu sa Pravilima kuglanja, Propozicijama, Sudačkim naputkom i ostalim važećim aktima HKS-a.

Stegovne mjere izrečene igraču za prekršaje u tijeku samog nastupa na odigravanoj utakmici izuzev CK (crvenog kartona) «ISKLUČENJE», se ne prenose kad igrač na odigravanoj utakmici preuzima neku drugu ulogu.

Udaljenog sekundanta, može zamijeniti druga osoba iz prijave Sastava ekipe, ali tek nakon završetka dotičnog seta u kojem je isti udaljen, što znači na početku izvođenja prvog hica slijedećeg seta.

Za udaljenog trenera nema zamjene.

Stegovna mjera u obliku CK (crveni karton) «ISKLUČENJE», izrečena temeljem članka 36. i 39. Pravila kuglanja, Propozicija, Sudačkog naputka i/ili ostalih važećih akata HKS-a, bilo kojoj osobi iz prijave Sastava ekipe u bilo kojoj ulozi, ujedno je zabrana nastupa i obavljanja bilo koje druge uloge na odigravanoj utakmici, a voditelj lige će, temeljem izvješća i zahtjeva glavnog suca, za takve osobe pokrenuti odgovarajući postupak.

Kod isključenja igrača u tijeku samog nastupa na odigravanoj utakmici bez obzira dali je već imao neku kaznu ili ne, učinak posljednjeg hica prije isključenja, se ne vrednuje nego se preko brojke srušenih čunjeva crvenom olovkom stavlja znak “X”. Ako je hitac (ili više hitaca za redom) bio promašaj, uzima se slijedeći hitac prije promašaja u kojem ima srušenih čunjeva.

Za osobe iz prijave Sastava ekipe u drugim ulogama, kod izricanja Stegovnih mjera, postupa se u skladu sa Pravilima kuglanja, Propozicijama, Sudačkom naputku i ostalim važećim aktima HKS-a.

Za vrijeme nastupa pojedinog igrača, trener može savjete davati samo ako sjedi u ulozi sekundanta, što znači da nije dozvoljeno šetati od igrača do igrača ili stajati iza igrača. Također trener može savjete davati: kod izvođenja probnih hitaca, kod izmjene igrača, kod prekida zbog ozljede igrača, kod izmjene staza te kod zastoja (ali samo ako nema sekundanta koji sjedi) koji vrijedi za sve igrače a da službena osoba mora radi otklanjanja uzroka zastoja ići u prostor automata. Osoba iz prijave sastava ekipa koja želi sekundirati kod igrača, mora sjediti od početka pa do kraja dotičnog seta i to od 1-30 hica, a nakon toga može ako želi ići sekundirati kod drugog igrača, a samo u izuzetim slučajevima i to uz dozvolu glavnog suca sekundant može napustiti mjesto za sekundiranje. Sekundant koji

tako napusti mjesto za sekundiranje ne može se u dotičnom setu vratiti niti može netko drugi doći sekundirati i to do završetka dotičnog seta.

Od sekundanta koji u tijeku igre pojedinog seta dođe sekundirati, glavni sudac će zatražiti da isti obvezno napusti mjesto sekundanta.

- 11.2. U slučaju isključenja tri ili više igrača na odigravanoj utakmici u pojedinoj ekipi, a pričuvni igrači su već nastupili, ujedno znači prekid utakmice. Voditelj lige će nakon prispjeća izvješća poduzeti odgovarajući postupak temeljem čl. 11.4. Propozicija.
- 11.3. Osoba kažnjena na utakmici "crvenim kartonom" (isključenjem), na prvoj slijedećoj utakmici svoje ekipe, nema pravo sudjelovanja u bilo kojoj funkciji. U slučaju pokretanja disciplinskog postupka nastaje suspenzija, do konačne odluke Disciplinske komisije Regije "ISTOK".
- 11.4. U slučaju prekida utakmice koju je prouzročio jedan od klubova, utakmica će se verificirati rezultatom 2:0 u bodovima, 8:0 u poenima i 24:0 u setovima u korist drugog kluba. Voditelj lige je obavezan podnijeti zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka protiv dotičnog kluba i odgovorne osobe na dotičnoj utakmici.
- 11.5. Ekipa koja neopravdano ne nastupi na jednoj (1) utakmici kažnjava se novčanom kaznom od tisuću (1.000) Kn, oduzimanjem dva (2) boda i utakmica se registrira rezultatom 8:0 u korist suparnika.
- 11.6. Ekipa koja neopravdano ne nastupi na dvije (2) utakmice kažnjava se novčanom kaznom od 1.500 Kn i diskvalificira se iz daljnjeg natjecanja, bez prava nastupa u istoj ligi u sezoni 2016./2017.
- 11.7. Ekipa koja ne nastupi u posljednjem kolu, kažnjava se novčanom kaznom od 1.500 Kn i diskvalificira se iz natjecanja, bez prava nastupa u istoj ligi u sezoni 2016./2017.
- 11.8. U slučajevima odustajanja ekipe od natjecanja iz bilo kojih razloga, do tada ostvareni rezultati se: a) brišu - ako ekipa nije odigrala sve utakmice I. dijela natjecanja
b) priznaju - ako je ekipa odigrala sve utakmice I. dijela natjecanja.
Preostale utakmice registriraju se 2:0 u bodovima, 8:0 u poenima, 24:0 u setovima za protivnike
- 11.9. Ekipa koja utakmicu ne odigra u punom sastavu, kažnjava se novčanom kaznom od petsto (500), za nastup s 5, odnosno tisuću (1.000) Kn, za nastup s 4 igrača.
- 11.10. U slučaju neurednog kao i neplaćanja zadanih pristojbi po ovim Propozicijama Voditelj lige dužan je izreći stegovnu mjeru "suspenzije". Po izricanju ove stegovne mjere ekipa nema pravo nastupa dok ne izvrši uplatu prispjelih obveza.
Takva ekipa u vrijeme trajanja suspenzije gubi utakmicu s omjerom poena 8:0 u korist protivnika.

XII. ZAVRŠNE ODREDBE

- 12.1. Ako se prije, za vrijeme ili neposredno poslije utakmice dogodi bilo koja pojava koja nije obuhvaćena Pravilnicima HKS i ovim Propozicijama za rješavanje nadležan je GS.
- 12.2. Ako se za vrijeme natjecanja dogodi bilo kakova pojava koja nije obuhvaćena Pravilnicima HKS i ovim Propozicijama kao ni samim njima, voditelj lige će u smislu i duhu istih donijeti odluku.
- 12.3. Za tumačenje ovih Propozicija nadležna je Natjecateljska komisija Regije ISTOK.
- 12.4. Ove Propozicije se primjenjuju od dana zaključivanja prijave klubova za natjecanje do službenog proglašenja plasmana po završetku natjecanja.

XIII. NAPUTAK ZA PISANJE OBRAZACA

- 13.1. U ekipni zapisnik se upisuju igrači pojedinog bloka tek po izvođenju prvih probnih hitaca (zbog čl. 5.11. Propozicija). Pričuvne igrače upisati samo u slučaju ako su ulazili u igru, u rubrike 1. ili 2. kod igrača kojeg su zamijenili.
Ako pričuvni igrač započinje s igrom od 1. ili 16. hica, u rubriku "čunjevi" ne treba unositi podatak o srušenim čunjevima, jer je rezultat vidljiv u rubrikama "pune" i "čišćenje".
Ako pričuvni igrač započinje s igrom u 11.-om hicu, u rubriku "čunjevi" treba unijeti podatak o srušenim čunjevima od 11.-15.-og hica. Ako je započeo igrom u 26.-om hicu, u rubriku "čunjevi" treba unijeti podatak o srušenim čunjevima od 26.-30.-og hica.
- 13.2. Obvezno popuniti sudačko izvješće, s ocjenom glavnog suca (ocjenu daju predstavnici klubova) i sudaca na stazi (ocjenu daje glavni sudac). Obrazac se dostavlja Voditelju lige, zajedno s zapisnicima s utakmice i ostalim obrascima.
- 13.3. Glavni sudac obvezan je ocjeniti suce na stazi (Obrazac B). Navedeni obrazac dostavlja se u domicilni kuglački savez, a služi za utvrđivanje godišnje ocjene kuglačkih sudaca.

NAPUTAK ZA DOJAVU REZULTATA

Rezultate je poželjno dojaviti ODMAH po završetku utakmice, kako bi se, kompletiranjem svih rezultata, mogli što prije objaviti na internetu (www.kuglacki-savez-os.hr), a najkasnije do **nedjelje navečer**, na slijedeći način:

- a. E-mailom na adresu: miroslav.liovic@kuglacki-savez-os.hr
- b. Usmeno, rezultat dojaviti na broj 098-372-777
- c. MMS-om na broj 098-372-777.

Kod usmenog javljanja navesti: ekipe, rezultat u poenima, setovima i čunjevima, imena i rezultat svakog igrača prema redosljedu nastupa, kao i broj osvojenih setova.

Ponedjeljkom se može ekipni zapisnik poslati fax-om na broj 031-200-999 (samo oni koji su javljeni usmeno u subotu ili nedjelju).

Obrasce s utakmice dostaviti poštom (obično, ne preporučeno) ili osobno na adresu: Kuglački savez Osječko-baranjske županije, Kralja Zvonimira 5, 31000 Osijek.

Sa utakmica koje se odigravaju na kuglanama s pisačima potrebno je dostaviti samo ekipni zapisnik, a trake samo kod spornih slučajeva.

NATJECATELJSKA KOMISIJA

S U D A Č K I N A P U T A K
ZA NATJECANJA U 2. i 3. HL REGIJE "ISTOK" - 2015./2016.

1. Na temelju Sportskog pravilnika i Pravilnika za održavanje kuglačkih državnih prvenstava, Sudačke komisije pri matičnim savezima su suorganizatori natjecanja.
2. Sudačke komisije temeljem Sportskog pravilnika, Pravilnika o radu i organizaciji kuglačkih sudaca (u daljnjem tekstu: Sudački pravilnik), drugih Pravilnika i odluka Natjecateljske komisije Regije "Istok" i Voditelja lige, Propozicija natjecanja i ovog Naputka, utvrđuje način rada sudaca na utakmicama u kuglačkim ligama Regije "Istok".
3. Sva natjecanja moraju biti provedena na kvalitetan i ujednačen način, primjenjujući sve važeće Pravilnike HKS, Propozicije i Sudački naputak.
4. Ispravan, kvalitetan i ujednačen rad sudaca (posebno glavnih sudaca) na natjecanjima, jedan je od preduvjeta za uredno, regularno i nepristrano provođenje svih natjecanja,
5. Glavni suci na utakmicama 2. HL m/ž obavezno moraju biti raspoređeni na "A" ili "B" listi, dok na utakmicama 3. HL glavni mogu biti i suci sa "C" liste.
6. Prije početka utakmice ili drugog natjecanja svi delegirani suci dužni su svoje sudačke iskaznice staviti na stol glavnog suca, čime se omogućuje predstavnicima klubova uvid u rang suca, pripadnost određenoj listi, te valjanost sudačke licence.
7. U slučaju da Zbor sudaca u mjestu odigravanja utakmica nema ili nema dovoljno sudaca s važećom licencom, biti će delegirani suci iz drugih (bližih) organiziranih Zborova sudaca. Sve troškove dolaska sudaca snosi domaćin utakmice, odnosno natjecanja.
8. Organizaciju rada sudačke ekipe kao i nadležnosti pojedinog suca dogovara glavni sudac, a regulirana su Pravilima kuglanja na 9 čunjeva, Pravilnikom o radu i organizaciji kuglačkih sudaca, Sudačkim naputkom i drugim važećim pravilnicima HKS-a.
9. Kuglački suci koji su članovi kluba izravnih takmaca ne mogu biti delegirani za susrete svoje ekipe kao glavni suci. Izuzetak su utakmice na kuglanama na kojima se koriste pisači za vođenje zapisnika.
10. U slučaju spriječenosti dolaska na utakmicu za koju su delegirani, suci su obvezni najmanje tri (3) dana prije odigravanje iste, osobi koja delegira suce najaviti svoj nedolazak, a nakon toga odredit će se drugi sudac.
11. U pripremi za utakmice i ostala natjecanja, svi suci, posebice glavni, su obvezni obnoviti znanje po svim važećim pravilnicima HKS-a, a posebno proučiti Sportski pravilnik, Sudački pravilnik, Propozicije i ovoj Naputak, te ih u praksi ispravno primjenjivati.
12. Glavni sudac obvezan je najkasnije 40 minuta prije početka utakmice gostima uručiti obrazac za prijavu sastava ekipe i potom provjeriti slijedeće:
 - a) temperaturu zraka kod sudačkog i natjecateljskog prostora, koja ne smije biti ispod + 15°C ili iznad + 35°C,
 - b) ispravnost rada automata i svih žaruljica na semaforu i totalizatoru, koje signaliziraju određene znakove. Ako su neispravni isti se isključuju iz upotrebe,
 - c) ispravnost rada fotoćelija za prijestup. Ako su neispravni isti se isključuju iz upotrebe,
 - d) ispravnost čunjeva, posebno mehanizme u podnožju čunjeva (posebno čunjeva 1, 2, 3, 4 i 6,
 - e) ispravnost kugli te da li ima propisan broj ispravnih,
 - f) čistoću staza, rekvizita, pribora, svlačionica i sanitarnog čvora,
 - g) da li su staze, čunjevi i natjecateljski prostor dovoljno osvijetljeni,

- h) da li postoji ormarić prve pomoći,
 - i) da li postoji dežurna stručna i redarska služba.
13. U slučaju da ne postoje potrebni uvjeti za odigravanje utakmice, potrebno je o tome sastaviti pisanu bilješku, koju supotpisuju glavni sudac i predstavnici klubova. Odluka o neodigravanju utakmice može se donijeti samo u slučaju znatnih odstupanja od važećih pravila i odluka nadležnih tijela, odnosno u slučaju kvara uređaja zbog kojih nije moguće u regularnim uvjetima provesti natjecanje.
 14. Po primitku pojedinih prijava delegacije ekipe glavni sudac provjerava da li je u prijavama sve upisano kako je predviđeno čl. 5.1. Propozicija. Iste glavni sudac potpisuje i predočuje na uvid predstavnicima ekipa, koji ih također potpisuju. Glavni sudac ispisuje sastave na ploču, prvo domaćina a zatim gosta.
 15. Trenutkom prijave sastava ekipe i službeno počinje, a potpisom ekipnog zapisnika i sudačkog izvješća na kraju utakmice i službeno završava odigravana utakmica. Prije i poslije tog trenutka nije moguća primjena onih odredaba Sportskog pravilnika, ostalih pravilnika HKS-a, Propozicija i ovog Sudačkog naputka, koji se odnose na samo odigravanje pojedine utakmice. Za eventualne propuste i prekršaje navedenih akata HKS-a učinjene prije ili poslije službenog trajanja utakmice, ili drugog natjecanja, postupa se prema nadležnostima, obvezama i pravima koja utvrđuju odredbe istih akata.
 16. Po izvršenoj prijavi sastava ekipe, glavni sudac obvezno provjerava ispravnost kuglačkih iskaznica, vrši usporedbu s podacima u prijavi s posebnom pažnjom na slijedeće:
 - ime i prezime igrača iz prijave sastava ekipe,
 - pripadnost klubu
 - fotografiju igrača, ovjerenu od nadležnog županijskog kuglačkog saveza,
 - da li postoji potpis igrača na predviđenom mjestu,
 - pravo nastupa,
 - vrijeme važnosti i valjanosti liječničkog športskog pregleda,
 - valjanost produljenja registracije za tekuću godinu,
 - da li je netko od prijavljenih igrača strani državljanin (2 po ekipi),
 - da li je netko od prijavljenih igrača na dvojnoj registraciji,
 - provjeriti da li su svi prijavljeni igrači s Popisa igrača iz Propozicija,
 - ostale podatke koji se nalaze u igračkoj iskaznici HKS-a.

Predstavnici (treneri) ekipa imaju pravo uvida u igračke iskaznice protivnika.

17. Nakon izvršenog pregleda kuglačkih iskaznica, eventualne nepravilnosti glavni sudac evidentira u Sudačkom izvješću i izvješćuje predstavnike ekipa.
18. Jednom prijavljena ekipa i službene osobe ne mogu se mijenjati ili dopunjavati, bez obzira što je glavni sudac ustanovio neku od neispravnosti u kuglačkoj iskaznici. U slučaju neispravnosti bitne za nastup igrača, isti gubi pravo nastupa.
19. Igrači upisani u Prijavi sastava ekipe od rednog broja 1 do 6 čine **aktivni sastav** i nastupaju redosljedom upisa, dok igrači upisani kao pričuve (P) čine pričuvni sastav ekipe i ne moraju nastupiti redosljedom upisa.
20. Glavni ili pomoćni sudac je obavezan biti nazočan, neposredno prije početka utakmice, u trenutku nanošenja (špricanja) za to valjanim sredstvom na čunjeve i postolje čunjeva (samo 2. HL). Nakon špricanja, obvezno je krpom prebrisati postolje, tako da ne ostanu kapljice ulja.

Ne ispunjenje obveze iz gornjeg stavka glavni sudac je obavezan evidentirati u izvješću s utakmice, a što povlači disciplinsku i materijalnu odgovornost kluba i odgovorne osobe.
21. Tijekom igre, glavni sudac nakon svakog odigranog seta upisuje na ploču postignuti rezultat odigranog seta za svakog igrača, a po završetku igre svakog bloka igrača te nakon provjere zapisnika upisuje rezultate, set-poene, poene i razliku čunjeva.

22. Zapisnici igrača pišu se u dva (2) primjerka, a ekipni u tri (3) primjerka. Sva upisivanja u ekipnom i pojedinačnom zapisniku pišu se plavom ili crnom kemijskom olovkom, osim kaznenih kartona, zamjene igrača i ispravci izračuna rezultata po glavnom sucu, koje su označavaju crvenom kemijskom olovkom.
23. Glavni sudac ispisuje u Ekipni zapisnik igrača pojedinog bloka tek nakon početka izvođenja probnih hitaca, zbog mogućnosti ulaska pričuvnih igrača kojima se to ne računa kao zamjena (čl. 5.11. Propozicija).
Kod zamjene, pričuvene igrača upisati pod rednim brojem jedan (1) odnosno dva (2), kod igrača kojeg mijenjaju. Zapisnik ispisati na način kako je navedeno u čl. 13.1. Propozicija.
24. Glavni sudac prati ponašanje svih osoba navedenih u Prijavi sastava ekipe te u slučaju učinjenog prekršaja po bilo kojoj odredbi pravilnika HKS-a, Propozicija i ovog Naputka iste kažnjava s predviđenim mjerama, zapisnički konstatira i podnosi izvješće. Prema potrebi, na temelju utvrđenih činjenica, glavni sudac traži i zahtjeva poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući i zahtjev za pokretanje stegovnog postupka. Istu obvezu imaju i osobe navedene u Prijavi sastava ekipe kao predstavnici kluba, u odnosu na ponašanje i učinjene prekršaje sudaca, dužnosnika i članova kuglačkih udruga ili drugih osoba nazočnih na odigravanoj utakmici.
25. Svi igrači pojedine ekipe moraju nositi ujednačenu športsku odjeću (majicu i gaćice) dok športska obuća može biti različita. Trener i sekundant mogu vršiti svoje dužnosti u istoj odjeći kao i igrači ili u trenirkama s oznakama kluba te u športskoj obući. U iznimnim slučajevima, radi hladnoće ili zdravstvenih tegoba nekog igrača, glavni sudac može dopustiti nastup igrača u klupskoj trenirci (samo u donjem dijelu). Predstavnik ekipe ne mora nositi športsku odjeću ako isključivo vrši obveze člana Vodstva utakmice.
Za vrijeme utakmice u prostor kuglane gdje se odigrava utakmica, pića koja koriste igrači (voda, sokovi) mogu se donositi samo u plastičnim bocama, a moraju biti smještene van natjecateljskog prostora.
26. Prije početka utakmice, obvezno je predstavljanje svih igrača-ica, iz prijave Sastava ekipa, i to prvo kapetana gostujuće ekipe a potom preostale igrača iste ekipe a potom kapetana domaće ekipe te preostale igrača te ekipe.
Na predstavljanju igrači moraju biti u sportskoj odjeći kluba koji predstavljaju. Od predviđenih 10 iz prijave Sastava ekipe, na predstavljanju mora biti najmanje šest (6) igrača. Ekipa koja na predstavljanju nema sportsku odjeću pripadajuće ekipe i/ili najmanje šest igrača, podliježe disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti.

Deset (10) minuta prije početka službenog odigravanja utakmice, glavni sudac poziva igrača domaćina i gosta te ih raspoređuje kod natjecateljskih prostora, potom glavni sudac putem razglasa, pozdravlja sve prisutne a gledateljstvo izvješćuje o sljedećem:

- a) nazivu lige,
- b) broj kola koje se odigrava,
- c) nazivu ekipa i mjestu iz kojeg su ekipe dotičnog susreta,
- d) trenerima i igračima **i to prvo kapetana gostujuće ekipe** a potom po rednim brojevima preostale gostujuće igrača, a potom na isti način domaću ekipu,
- e) delegatu - ako je delegiran,
- f) predstavnicima ekipa: prvo gostujuće a potom domaće te glavnog suca
- g) preostalim sucima
- h) gostima zaželjeti ugodan boravak, a svima dobre rezultate
- i) gledateljstvo zamoliti za športsko i korektno navijanje.

Na pročitano ime i prezime, igrači idu na dvije srednje daske položnice u odnosu na kojima se igra utakmica, a gdje to zbog neke zapreke nije moguće, gost ide na drugu a domaćin na prvu dasku položnicu računajući slijeve na desnu stranu gdje se igra utakmica.

Nakon završetka najave utakmice i igrača, kapetan domaće ekipe najavljuje «POZDRAV ZA (gostujuću) EKIPU», a potom svi igrači domaće ekipe zajedno pozdravljaju gostujuću ekipu. Nakon toga na isti način, gost pozdravlja domaću ekipu. Nakon pozdrava, gosti prolaze pored

domaće ekipe i rukuju se. Kapetani ekipa moraju biti prvi do glavnog suca.
Po obavljenim međusobnim pozdravima, pri izlasku sa staza, svi se pozdravljaju sa sucima utakmice.

27. Nakon izvješća gledateljstvu, predstavljanja i pozdrava igrača, glavni sudac poziva igrače prvog bloka na izvođenje probnih hitaca. Za vrijeme izvođenja probnih hitaca (u trajanju 5 minuta) glavni sudac predstavlja igrače, počevši od krajnje lijeve staze.
28. Početak i završetak izvođenja probnih hitaca (zagrijavanja) glavni sudac označava zviždalkom. Također zviždalkom igračima daje znak da službeno igra može početi. **Na svaki znak glavnog suca suci na stazama uključuju, odnosno isključuju mjerače vremena.** Postupak predstavljanja igrača za vrijeme izvođenja probnih hitaca i početak službenog odigravanja se ponavlja kod svakog bloka igrača.
29. Mjerače vremena mogu zaustavljati samo suci na stazama i glavni sudac u slijedećim slučajevima:
 1. Za pojedine staze:
 - kada se čunjevi zmrse, (za ostale staze prema procijeni glavnog suca)
 - kada kugle ne dolaze redovito, (za ostale staze prema procijeni glavnog suca)
 - kada se neispravno spuštaju čunjevi ili sami padaju,
 - kada se kugla vraća po stazi,
 - ako susjedni igrač, koji igra do igrača kojem se briše staza, to zatraži,
 - kada glavni sudac prosudi da je potrebno.
 2. za sve staze:
 - kada dođe do kvara na pojedinoj stazi, koji se može za kratko vrijeme otkloniti,
 - kod povrede igrača,
 - kod rješavanja prigovora,
 - kada Vodstvo utakmice donese odluku o privremenom prekidu utakmice,
 - kada glavni sudac prosudi da je potrebno.
30. Na zahtjev sekundanta, odnosno trenera glavni sudac mora provjeriti da li ima potrebe za brisanjem staza a potom, ako treba, dopustiti sekundantu brisanje istih. Igraču kojem se briše staza vrijeme teče.
31. U slučaju ozljede izuzev zagrijavanja, ozlijeđeni ili zamjenski pričuvni igrač mora nastaviti s igrom u roku od 10 minuta. Glavni sudac u trenutku prijave ozljede evidentira vrijeme i od tada teče vrijeme predviđeno za osposobljavanje igrača, koje maksimalno može trajati 10 minuta. U slučaju ponovne ozljede, sat se više ne zaustavlja.
32. Napominjemo da kod povrede igrača, ostali igrači, po želji, ali samo u paru, mogu nastaviti s igrom uz dozvolu glavnog suca.
33. Po završetku odigravanja pojedinog seta, igrači moraju na početku natjecateljskog prostora mirno, ne smetajući ostale igrače, čekati njihov završetak igre.
34. Nakon završetka pojedinog seta (izuzev kod četvrtog), sudac na stazi dužan je (samo ako to nije na drugi način vidljivo) igračima objaviti tko je osvojio set i trenutno stanje u setovima a nakon trećeg seta i ukupno stanje u srušenim čunjevima.
35. Nakon završetka svakog seta, a prije promjene staza, glavni sudac je obavezan pregledati natjecateljske prostore i prema potrebi zatražiti da se obriše, te od igrača koji su ljepljivom trakom obilježili početni položaj, zatražiti da istu uklone.
36. Izmjena staza vrši se samo na znak glavnog suca. Prilikom izmjene staza igračima nije dozvoljeno napuštanje ukupnog natjecateljskog prostora.
37. Po završetku odigravanja pojedinog bloka, na poziv glavnog suca, igrači su dužni izaći na liniju izbačaja (vrh daske položnice) i čekati proglašenje neslužbenih rezultata. Glavni sudac je dužan objaviti ime i prezime igrača, naziv ekipe, postignuti rezultat i kome pripada osvojeni poen. Igrači se blago naklone gledateljstvo i međusobno pozdrave.

38. Poslije svakog odigranog bloka, glavni sudac neslužbeno objavljuje ukupno stanje u poenima i razliku u čunjevima između ekipa.
39. Po završetku odigravanja zadnjeg bloka, glavni sudac objavljuje neslužbeni rezultat cijele utakmice u čunjevima, poenima i bodovima.
40. Nakon provjere zapisnika igrača, potpisanog ekipnog zapisnika i sudačkog izvješća, prema potrebi i ako ima promjena rezultata u odnosu na već objavljeni privremeni rezultat, glavni sudac će objaviti konačan rezultat utakmice.
41. U slučaju kvara svjetlosnih ili zvučnih pokazatelja, koji nepravilno registriraju određene podatke, isti se isključuju iz uporabe. Kada su pokazatelji isključeni, sudac na stazi je obavezan izvikivati broj srušenih čunjeva, tako da sekundant čuje koliki je učinak svake kugle, odnosno hica.
42. U slučaju kvarova iz točke 44. sudac na stazi je obavezan nakon 10 i 15 hitaca u pune i završetka seta izvijestiti o trenutnom zbroju čunjeva. Također je sudac dužan pet (5) hitaca prije kraja igre u čišćenje, igrača izvijestiti da je preostalo još pet (5) hitaca do kraja seta.
43. Ispravnost pokazatelja i broj srušenih čunjeva, utvrđuje sudac na stazi, a u slučaju prigovora, konačnu odluku donosi Vodstvo utakmice, odnosno glavni sudac za ostala natjecanja.
44. Sudac na stazi uočenu grešku netočnog registriranja hitaca ili srušenih čunjeva mora odmah ispraviti, tako da pokazatelji u svakom trenutku budu točni i usklađeni s zapisnikom igrača. Kod ispravke, ako je potrebno, sudac na stazi će zaustaviti vrijeme i igrača.
45. Rezultat pojedinog seta na jednoj stazi, za svakog igrača, prenosi se na totalizator staze, na koju isti igrač nastavlja s igrom, tako da rezultat teče kontinuirano – broj hitaca i ukupan rezultat, samo na stazama sa dvostrukim totalizatorom. Kod staza sa običnim totalizatorom broj hitaca i rezultat počinje od nule, a ukupno stanje, kao i broj osvojenih setova, vode se na ploči.
46. Za vrijeme trajanja utakmice, ili drugog natjecanja, u prostor automata i postolja čunjeva, može ulaziti stručna osoba uz dozvolu, a po potrebi i pratnji, glavnog suca.
47. Tijekom utakmice u službenom prostoru - prostor iza natjecateljskog prostora, odvojen od gledatelja - mogu biti: suci, sekundanti, treneri, predstavnici ekipa i delegat, ako je delegiran.
48. Ako je službeni prostor veće površine, glavni sudac može dozvoliti nazočnost i većem broju službenih osoba koji su prijavljeni od strane domaćina ili gosta, kao što su: novinari, dužnosnici HKS-a, poznate sportske i javne osobe te dužnosnici klubova domaćina i gosta.
49. Sve osobe navedene u prijavi ekipe, osim predstavnika ekipe (ako ne sekundira) moraju biti odjeveni u sportsku odjeću.
50. **Po završetku utakmice, glavni sudac je obavezan sve popunjene obrasce složiti i predati predstavniku ekipe domaćina:**
 - ekipni zapisnik
 - zapisnik 1. igrača domaćina, pa 1. igrača gosta, 2. igrača domaćina, 2. igrača gosta, ..., redom do 6 igrača.
 - prijavu sastava domaćina
 - prijavu sastava gosta
 - obrazac izmjene igrača
 - eventualni prilozi uz sudačko izvješće, i
 - sudačko izvješće s ocjenama sudaca
 - ocjene sudaca - obrazac B (dostaviti domicilnim županijskim savezima).

Ekipa domaćin dužna je što prije, faxom ili telefonski, javiti rezultat Voditelju lige, a sve obrasce poslati poštom (obično) ili dostaviti na adresu: Kuglački savez Osječko-baranjske županije, Kralja Zvonimira 5, 31000 Osijek.

51. **Radi što boljeg, kvalitetnijeg i ujednačenijeg rada sudaca, glavni suci su dužni za svoje pomoćnike ili suce na stazama popuniti "OBRAZAC B", ocjena rada suca, a potom isti vratiti u svoj domicilni savez, od kojeg su i dobili navedeni obrazac. Za glavne suce temeljem članka 34. Sudačkog pravilnika, domicilni savezi dužni su osnovati komisije koje će pratiti i ocjenjivati rad glavnih sudaca.**
Izvješća s utakmica s ocjenama dostavljaju se Voditelju lige, a Ocjene sudaca (obrazac B), domicilnim sudačkim organizacijama, radi godišnjeg praćenja rada sudaca i donošenja godišnje ocjene za svakog suca.
52. Glavni sudac je obvezan predati po jedan primjerak kopije ekipnog i zapisnika svojih igrača predstavniku domaćina i gosta.
53. Umoljavaju se svi suci za obvezno pridržavanje članka 51. Pravilnika o radu i organizaciji kuglačkih sudaaca, glede ujednačenog odijevanja.
54. Radi što boljeg, kvalitetnijeg i ujednačenijeg rada te korektnog i sportskog ponašanja svih sudionika kuglačkog sporta, preporučujemo da se svi pridržavate važećih Pravila, Pravilnika, Propozicija i ovog Sudačkog naputka. Nastojite svojim radom i ponašanjem a posebice pisanim primjedbama, prijedlozima i pohvalama doprinijeti uspješnom provođenju svih kuglačkih natjecanja.
55. Svako odstupanje od naprijed navedenih akata HKS-a, glavni sudac je obvezan napisati i obrazložiti u svom sudačkom izvješću.

Natjecateljska komisija